

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА**

Факультет історії, політології і міжнародних відносин
Кафедра політології

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ
ДИСЦИПЛІНИ**

Загальна теорія політики

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Освітня програма «Політологія»

Освітня програма «Політологія. Національна безпека»

Спеціальність 052 Політологія

Галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 2 від 26 серпня 2024 р.

м. Івано-Франківськ – 2024 __

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Загальна теорія політики
Викладач (-і)	Москалюк Михайло Федорович
Контактний телефон викладача	067 907 94 56
Е-mail викладача	moskaljuk62@ukr.net
Формат дисципліни	Очний
Обсяг дисципліни	<u>6</u> кредитів ЄКТС, <u>180</u> год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	4 год. на тиждень згідно розкладу
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p>Навчальна дисципліна “Загальна теорія політики” спрямована сформувати в студентів цілісне уявлення про політичну сферу життя суспільства та закономірності її функціонування. Програма курсу розкриває теоретико-методологічний зміст політики як соціальної реальності, її структуру, мету, засоби, види, рушійні сили, межі та функції, характеризує політичні інститути і процеси, сучасну державу як базовий елемент політичної системи та політичного режиму, покликана сформувати політичну свідомість і політичну культуру студентів, їх активну громадянську позицію.</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p><i>Метою викладання</i> навчальної дисципліни „Загальна теорія політики” є формування у студентському середовищі базових знань про політику, політичну владу, політичну систему, політичні процеси, оволодіння студентами основними категоріями та теоретичними підходами сучасної політичної науки, а також створити підґрунтя для вивчення конкретних політологічних дисциплін та спецкурсів, необхідних для фахового становлення висококваліфікованих фахівців-політологів.</p> <p><i>Завдання:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> -визначати специфіку політики як сфери суспільного життя; -сформувати у студентів розуміння понятійно-категоріального апарату та методології політичної науки; -вирізняти теоретичні і прикладні, аксіологічні та інструментальні компоненти політичного знання, а також інструментальні та поза інституційні аспекти політики, раціональне та нераціональне в ній; -навчити студентів характеризувати основні різновиди політичних систем та політичних режимів; -допомогти оволодіти колом проблем, що відносяться до людського виміру політики, специфіки політичної соціалізації особистості; -показати студентам «світ політичного» загалом в його співвідношенні з громадянським суспільством; -навчити застосовувати на практиці теоретичні положення даного курсу. 	
4. Програмні компетентності та результати навчання	

Загальні компетентності:

Знання предметної області та розуміння професійної діяльності;
-здатність спілкуватися іноземною мовою;
-здатність бути критичним і самокритичним;
-здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності);
-здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології;
-здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні;
-здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

.....
Фахові компетентності:

Здатність використовувати категорійно-понятійний та аналітично-дослідницький апарат сучасної політичної науки.
Здатність застосовувати політологічне мислення для розв'язання теоретичних та практичних проблем у політичній сфері на основі опанування класичної та сучасної політичної думки.
Здатність описувати, пояснювати й оцінювати політичні процеси та явища у різних історичних, соціальних, культурних та ідеологічних контекстах.
Здатність застосовувати інструментарій нормативної та емпіричної політичної теорії, політичної методології, порівняльної та прикладної політології, міжнародних та глобальних студій у фаховій діяльності.
Здатність аналізувати взаємодію політичних акторів та інститутів, владу та урядування, політичні системи та режими, політичну поведінку у різних контекстах їх функціонування.
Здатність аналізувати публічну політику на місцевому, національному, європейському та глобальному рівні.
Здатність застосовувати теорії та методи прикладної політології, політичних комунікацій, спеціальних політологічних дисциплін у професійній діяльності.
Здатність конструювати дизайн, розробляти програму та виконувати політологічні дослідження з використанням сучасних методів, технологій та інструментарію політичного аналізу.
Здатність презентувати результати теоретичних і прикладних досліджень для фахівців та нефахівців.
Здатність використовувати на практиці набуті знання при написанні курсових та дипломних робіт, проведенні науково-дослідної роботи

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	30
семінарські заняття / практичні / лабораторні	30
самостійна робота	120

Ознаки навчальної дисципліни				
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий	
2	052 Політологія	I	Нормативний	
Тематика навчальної дисципліни				
Тема	кількість год.			
	лекції	заняття	сам. роб.	
Тема 1. Вступ до курсу “Загальна теорія політики” (ЗТП), його мета, завдання та структура	2		6	
Тема 2. Визначення предметного поля ЗТП. Методи вивчення політики	2	2	6	
Тема 3. Соціум і політика	2	2	6	
Тема 4. Влада і політичне життя суспільства	2	2	6	
Тема 5. Демократія як форма і спосіб організації суспільно-політичного життя	2		6	
Тема 6. Просторово-часові характеристики політики	2	2	6	
Тема 7. Сутність та структура суб’єктивного виміру політики. Політична свідомість та ідеологія	2	2	6	
Тема 8. Макрополітична структура суспільства.	2	2	6	
Тема 9. Держава як інститут політичної системи	2	2	6	
Тема 10. Недержавні інститути в макрополітичній структурі	2	2	6	
Тема 11. Концептуальні підходи і механізми функціонування політичного процесу.	2	2	6	
Тема 12. Політичні режими		2	6	
Тема 13. Агенти політичних відносин	2	2	6	
Тема 14 Політичні еліти і політичне лідерство	2		6	
Тема 15. Вибірчий процес		2	6	
Тема 16. Світовий політичний процес		2	8	
Тема 17. Сутність політичних змін. Стабільність і кризи в соціально-політичному розвитку	2		8	
Тема 18. Модернізація і транзит	2	2	6	
Тема 19. Політика в соціальному вимірі		2	8	
	ЗАГ.	30	30	120
6. Система оцінювання навчальної дисципліни				

<p>Загальна система оцінювання навчальної дисципліни</p>	<p>Структура розподілу балів в межах аудиторно-самостійної роботи студентів:</p> <p>1) усні відповіді на семінарських заняттях – 30 балів;</p> <p>2) індивідуальна робота: підготовка та захист реферату з обраної теми– 10 балів;</p> <p>3) тестова контрольна робота – 10 балів</p> <p>Загальна кількість – 50 балів.</p> <p>Підсумковий контроль – іспит (екзамен):</p> <p>Письмовий іспит (в екзаменаційному білеті по 5 питань, з яких перші два (теоретичні) оцінюються максимально 15 балами, третє (практичне) питання – 10 балів, четверте (тестове) – 5 балів, п'яте (розуміння політологічних термінів та понять) – 5 балів.</p> <p>Загальна кількість – 50 балів.</p> <p>Сумарна кількість – 100 балів.</p>
<p>Вимоги до письмових робіт</p>	<p>Письмова контрольна робота є обов'язковою до виконання. Отримані студентом бали (максимум 10 балів) впливають на виставлення підсумкової оцінки. Письмова контрольна робота виконується виконується на останньому семінарському занятті. У випадку, якщо студент з якихось причин не написав контрольної роботи, він вважається таким, що не виконав повний обсяг навчального навантаження, передбаченого навчальним планом з даної дисципліни.</p> <p>Реферативна робота виконується у друкованому форматі на аркушах А – 4. Обсяг - 12-15 сторінок, шрифт-14, інтервал-1,5, поля: зліва, зверху, знизу – 20 мм, справа – 15 мм. Список літератури подавати наприкінці тексту за алфавітом. Посилання на використані джерела - в тексті в квадратних дужках, де перша цифра - позиція у списку літератури, а друга – номер сторінки, наприклад, [8, с. 12]. Структура написання реферату: вступна частина; аналіз використаної літератури по темі (2-3 абзаци); характеристика обраної теми та перспективність її дослідження; визначення основних параметрів викладу матеріалу; наведення ілюстрованого матеріалу, що підтверджує аргументаційну базу; висновки; список використаної літератури. У випадку глибокого розкриття проблеми з відображенням авторської позиції реферат оцінюється 5 балами; обґрунтоване розкриття теми – 4 бали; неповне розкриття теми 3 бали; високий рівень компілятивності – 2 бали; розкриття лише одного аспекту дослідженого предмету – 0 – 1 бал.</p> <p>Враховується також:</p> <ul style="list-style-type: none"> -складність обраної теми; -зміст, теоретичне узагальнення, обґрунтованість висновків; -кількість використаних джерел і літератури; -рівень знань з досліджуваної теми.
<p>Семінарські заняття</p>	<p><u>Тема 1. Визначення предметного поля ЗТП, Методи вивчення політики</u></p> <p><u>Тема 2. Соціум і політика</u></p> <p><u>Тема 3. Влада і політичне життя суспільства</u></p> <p><u>Тема 4. Просторово-часові характеристики політики</u></p> <p><u>Тема 5. Сутність та структура суб'єктивного виміру політики</u></p> <p><u>Тема 6. Макрополітична структура суспільства</u></p> <p><u>Тема 7. Держава як інститут політичної системи</u></p> <p><u>Тема 8. Недержавні інститути в макрополітичній структурі суспільства</u></p> <p><u>Тема 9. Концептуальні підходи і механізми функціонування політичного процесу</u></p> <p><u>Тема 10. Політичні режими</u></p>

	<p><u>Тема 11. Агенти політичних відносин</u> <u>Тема 12. Виборчий процес</u> <u>Тема 13. Світовий політичний процес</u> <u>Тема 14. Модернізація і транзит</u> <u>Тема 15. Контрольна робота</u></p> <p>Оцінювання знань студентів на семінарських заняттях проводиться за п'ятибальною шкалою: 5 балів студент отримує за вичерпну бездоганну відповідь із наведенням двох і більше прикладів на підтвердження теоретичного положення, яке розглядається. 4 бали – за повну відповідь із наведенням двох і більше прикладів проте з однією-двома змістовими неточностями. 3 бали – за неповну правильну відповідь, або таку, що містить ряд змістових неточностей чи невірно наведені приклади або їх відсутність. 2 бали – за часткову, з грубими недоліками відповідь, або за її неадекватність завданню чи відсутність взагалі.</p> <p>Пропонуються наступні форми роботи на семінарських заняттях: виступ, опонування, доповнення, участь у дискусії. При цьому враховуватимуться лише логічно обґрунтовані виступи, альтернативні тези, змістовні доповнення, що дійсно сприятимуть розгляду проблемних питань. Студент (-ка) повинен (-а) мати не менше трьох оцінок за семінарські заняття, що у підсумку визначають середній арифметичний бал і виставляються в журналі окремою графою (максимальна кількість балів за роботу на семінарських заняттях -30).</p>
<p>Умови допуску до підсумкового контролю</p>	<p>Якісне виконання: 1) тематики семінарських занять. Для цього необхідно якісно готувати конспекти семінарських занять. 2) індивідуальне завдання Виконання реферативного завдання передбачає якісну пошукову працю, творчий підхід до оформлення студентом (-кою) індивідуальної роботи. 3) виконання контрольної роботи. Студент (-ка) допускається до підсумкового контролю (іспиту – екзамену) за умови відпрацювання усіх «заборгованостей» та набору 26 і більше балів. Максимум – 50 балів.</p>
<p>Підсумковий контроль</p>	<p>Екзамен (письмово-усна форма). 30 білетів по п'ять питань у кожному. Структура питань у білеті: -1 і 2 завдання – теоретичне' (максимум 15 балів); -3 завдання – практичне (максимум 10 балів); -4 завдання – тестове (максимум (5 балів); -5 завдання – дати визначення основних політологічних термінів і понять, наприклад- “політика”, “влада”, “держава”, “партія” тощо” (максимум 5 балів).</p>
<p>7. Політика навчальної дисципліни</p>	
<p><u>Письмові роботи:</u> Письмові роботи виконуються студентом самостійно у вигляді відповідей на тестові завдання. Пропонується чотири варіанти відповідей із зазначенням однієї правильної. Письмова робота виконується на останньому занятті.</p>	

Академічна доброчесність: Усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 20%. Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних пристроїв, планшету чи іншого мобільного пристрою під час опитування, виконання письмового завдання чи тестування є недопустимими та призводять до не зарахування результатів чи не складання тестування відповідно до Положення про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. У випадку виявів недобропорядної поведінки, академічної недобропорядності(списування), викладач пропонує студентові (-ці) повторно виконати необхідний вид роботи. З поважних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись дистанційно за умови погодження із керівником курсу.

.....

Відвідування занять

Студент, який навчається за індивідуальним графіком виконує початковий план у строгій відповідності із затвердженими вимогами та термінами. Політика навчального курсу передбачає перездачу усіх невиконаних завдань у випадку пропущених занять без поважних причин. За умови відсутності студента (-ки) на заняттях або ж невчасного виконання завдань студенту пропонується у визначений викладачем день і час відпрацювати пропущені заняття.

Неформальна освіта: порядок перезарахування результатів неформальної освіти в межах курсу (наприклад, результати проходження курсів з лінгвістики на платформах Coursera, Udeму, наявність сертифікатів, котрі підтверджують проходження відповідних професійних курсів / тренінгів, тощо) регламентується Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника.

Повторне вивчення дисципліни: студент, який не набрав 50 балів за відомістю №3, направляється на проходження курсу вдруге відповідно до Положення про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін (кредитів ECTS) в умовах ECTS або відраховується з навчального закладу.

Наприкінці курсу студенти мають можливість надати відгуки та пропозиції щодо якості викладання дисципліни на сайті <https://d-learn.pnu.edu.ua>

8. Рекомендована література

Балабан Р. В. Теорія виборчої системи. К., 2007.

Бєбик В.М. Базові засади політології: історія, теорія, методологія, практика. К., 2000.

Вегеш М., Щадей М. Зарубіжні футурологічні концепції на межі тисячоліть: порівняльний аналіз.-Ужгород, 2003.

Герасимчук Т.Ф., Киридон А.М.,Троян С.С. Концептуальні основи теорії політики: Навчальний посібник. Рівне,2008.

Горбатенко В.П., Бутовська І,О. Політичне прогнозування: Навч. посібник. К.,2005.

Коблеч Г.К. Політика: Основні концеп. в суспіл. науках / Пер. з англ. О.Дем'янчука. К.,2004.

Кухта Б., Теплоухова Н. Політичні еліти і лідери.- 2-е видання, перероблене і доповнене. Львів,1997.

Лєслі А. Пал. Аналіз державної політики. К.,1999.

Неліна Д. В. Системний аналіз в політології: Навч. посіб. – К., 2009

Основи політичної науки: курс лекцій /за ред. Б.Кухти, ч.2: Політичні процеси, системи та інститути. Львів, 1997.

Основи демократії: Навч. посібник для студентів вищ. навч. закладів / Авт. Колектив: М. Бессонова, О. Бірюкова, С. Боднарук та ін.; За заг. ред А. Колодій. К.,2002..

Парсонс Вейн Публічна політика: Вступ до теорії й практики аналізу політики: Пер. з англ. К.,2006.

Пірець М.І. Основи конфліктології. К., 1997.
Пойченко А.М. Політика: теорія і технологія діяльності. К., 1996.
Політична система сучасної України: особливості становлення, тенденції розвитку / Редкол.: Ф.М. Рудич. К.,1998.
Політична система України: проблеми становлення і розвитку. Монографія / В.С. Великочий, М.А. Генік, Г.О. Дичківська та ін.: За ред. В.І. Кафарського. К.,2008.
Політологія. Збірник вправ і завдань для самостійної роботи. Глосарій: Методичний посібник до підручника "Політологія" / За ред. А.Колодій. К.,2003.
Політологія у запитаннях і відповідях: Навч. Посіб. / І.Г.Оніщенко, Д.Т.Дзюбка, І.І.Дуднікова та ін; За заг. ред. К.М.Левківського. К.,2003..
Практикум з політології / За ред Ф.М.Кирилюка. К., 2003.
Рудич Ф.М. Політологія: Підручник. – 2-ге вид. К.,2006.
Шведа Ю.Р. Теорія політичних партій і партійних систем: Навч. посібник. Львів, 2004.
Ярош Б.О., Ярош О.Б. Загальна теорія політики. Луцьк, 2005

Ресурси курсу

Інформація про курс розміщена на сайті дистанційного навчання Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника

<https://d-learn.pnu.edu.ua/>

Викладач: *Москалюк М. Ф., доцент кафедри політології*